

Olje- og energidepartementet
Barne- og familiedepartementet

Dokumentet blir kun sendt pr. e-post

Deres ref.

Vår ref.

Dato:

Sak nr: 23/14986-3

19.12.2023

Saksbehandler: Anders Brage Steen

Dir.tlf: 47781079

Forbrukertilsynets høringsuttalelse til forslag om endringer i energiloven og ulike forskrifter – tiltak for et mer forbrukervennlig strømmarked

1 INNLEDNING

Vi viser til Olje- og energidepartementets og Barne- og familiedepartementets høringsnotat av 01.11.2023 om «*Tiltak for et mer forbrukervennlig strømmarked – forslag til endringer i energiloven og ulike forskrifter*». Forslagene som er på høring knytter seg til energiloven, prisopplysningsforskriften, forskrift om utmåling av tvangsmulkt og overtredelsesgebyr og avregningsforskriften, og gjelder både nye og eksisterende bestemmelser. De fleste nye bestemmelsene er foreslått å falle innenfor Forbrukertilsynets tilsynsområde.

Forbrukertilsynet deler departementenes syn på forbrukerutfordringene i strømmarkedet. Vi stiller oss også i det alt vesentlige bak de foreslåtte regelverksendringene.

I punkt 2 deler vi våre erfaringer fra vårt tilsyn med strømmarkedet. I punkt 3-6 har vi inntatt våre innspill til enkelte av de foreslåtte endringene. I punkt 7 gir vi våre innspill til de økonomiske og administrative konsekvensene av forslagene.

2 FORBRUKERTILSYNETS ERFARINGER MED TILSYN I STRØMMARKEDET

Barne- og familiedepartementet har i tildelingsbrev for 2022 og 2023 fastsatt at Forbrukertilsynet skal prioritere tilsyn med markedsføring og avtalevilkår i strømbransjen.

Forbrukertilsynet har nedlagt betydelige ressurser i å føre tilsyn med strømbransjen disse årene. Vi har gjennom enkeltsaker og koordinerte kontroller avdekket mange brudd på regelverket som vi fører tilsyn med, herunder villedende og urimelig handelspraksis, urimelige avtalevilkår, samt manglende overholdelse av angrerettloven.

Våren 2023 gjennomførte vi en omfattende kontroll av om de 20 største kraftleverandørene overholder sentrale bestemmelser i markedsføringsloven, prisopplysningsforskriften og angrerettloven. Resultatet av kontrollen var nedslående, da vi fant brudd på regelverket hos samtlige kraftleverandørene som vi kontrollerte. Høsten 2023 fattet vi tvangsmulktvedtak mot 14 av disse selskapene.¹

Videre har vi i hele perioden nedlagt betydelige ressurser med å gi veiledning til kraftleverandørene om markedsføringsloven, prisopplysningsforskriften og angrerettloven. Vi har også nedlagt betydelige ressurser i veiledningsarbeid med Fornybar Norge i forbindelse med deres arbeid med standardavtaler, noe som vil fortsette i 2024.

Forbrukertilsynet deler departementenes syn når det gjelder utfordringene i strømbransjen. Vi har de siste årene mottatt et meget stort antall tips og klager fra forbrukere og andre mot strømbransjen. Henvendelsene er mange og mangeartede, og reiser ofte komplekse problemstillinger. Inntrykket er at de fleste utfordringene i dagens strømmarked mer enn noe annet skyldes uvitenhet hos strømselskapene. Vi ser dette ved at flesteparten av strømselskapene som vi tar opp sak med, innretter seg frivillig i tråd med Forbrukertilsynets forståelse av regelverket. Når det er sagt skjer dette ofte først etter at Forbrukertilsynet har brukt ressurser til å gi omfattende veiledning eller varsel om vedtak.

Hovedutfordringen i dagens strømmarked er etter vårt syn ikke et ufullstendig regelverk, men snarere Forbrukertilsynets relativt knappe ressurser til å drive et bredt og målrettet veilednings- og håndhevningsarbeid. Inntrykket er at aktørene opplever regelverket som komplisert og skjønnsmessig, hvilket medfører at vi må gå svært konkret til verks når vi gir veiledning. Dette er ressurskrevende. Selv når vi går svært konkret til verks i å gi veiledning, opplever vi at aktørene har vanskeligheter med å forstå hva de må gjøre for å sikre etterlevelse av regelverket. Se mer om de økonomiske og administrative konsekvensene om dette i punkt 7 under.

¹ <https://www.forbrukertilsynet.no/14-straumselskap-ma-betale-100-000-i-veka-viss-dei-bryt-lova-igjen>

3 FORSLAGENE TIL ENDRINGER I ENERGILOVEN

3.1 Endringer i energiloven § 1-3

3.1.1 Forslaget i høringsnotatet

Det er foreslått nytt åttende og niende ledd i energiloven § 1-3:

«Med kraftleverandør menes i denne lov et foretak med omsetningskonsesjon etter § 4-1 som selger elektrisk energi til sluttbruker.»

Med forbruker menes i denne lov en fysisk person som ikke hovedsakelig handler som ledd i næringsvirksomhet.»

3.1.2 Forbrukertilsynets innspill til forslaget

Forbrukertilsynet stiller seg positiv til at «kraftleverandør» og «forbruker» defineres i energiloven. Når det er sagt er det etter vårt syn uheldig at disse begrepene allerede er definert i avregningsforskriften § 1-3, som er gitt i medhold av energiloven, uten at departementet har foreslått noen endringer til forskriften på dette punktet. Noe annet er at definisjonene i høringsnotatet, avviker fra hvordan de tilsvarende begrepene blir definert i forskriften.

Vi foreslår at definisjonen av «kraftleverandør» og «forbruker» i avregningsforskriften fjernes, da det etter vårt syn ikke er behov for at samme begrep blir definert i både lov og forskrift gitt i medhold av samme lov. Alternativt foreslår vi at begrepsdefinisjonen i avregningsforskriften § 1-3 endres slik at den samsvarer med de foreslåtte definisjonene i høringsnotatet. I tillegg foreslår vi det inntas en definisjon av «sluttbruker» i nytt tiende ledd til energiloven § 1-3. Vi mener dette er hensiktsmessig siden den foreslåtte definisjonen av «forbruker» benytter dette begrepet. Begrepet blir også brukt i eksisterende bestemmelser i dag, uten at begrepet er definert i energiloven. I forlengelsen av dette mener vi på samme måte som ovenfor, og for det tilfelle at «sluttbruker» defineres i energiloven, at den tilsvarende definisjonen i avregningsforskriften § 1-3 fjernes.

3.2 Overskrift til nytt kapittel 4 A i energiloven

3.2.1 Forslaget i høringsnotatet

Det er foreslått følgende overskrift til kapittel 4 A i energiloven:

«Kapittel 4 A Omsetning av elektrisk kraft til forbrukere»

3.2.2 Forbrukertilsynets innspill til forslaget

Forbrukertilsynet foreslår at «*elektrisk kraft*» endres til «*elektrisk energi*», da dette etter vår oppfatning er mer i samsvar med begrepsbruken i energiloven ellers, avregningsforskriften og prisopplysningsforskriften kapittel 6.

Videre foreslår vi at det presiseres i overskriften til kapittel 4 A at kapittelet gjelder salg av elektrisk energi «*fra kraftleverandør*» til forbruker. Begrunnelsen for dette er at den foreslåtte overskriften i høringsnotatet (etter ordlyden) også vil omfatte situasjoner der et nettselskap omsetter leveringspliktig strøm til forbrukere. Kapittelet er derimot ikke ment å regulere dette, noe som også fremgår av forslaget til § 4 A-1.

Forbrukertilsynet foreslår derfor følgende overskrift til kapittel 4 A i energiloven:

«Kapittel 4 A Omsetning av elektrisk energi fra kraftleverandør til forbrukere»

3.3 Kapittelets virkeområde jf. ny § 4 A-1

3.3.1 Forslaget i høringsnotatet

Det er foreslått følgende formulering til ny § 4 A-1:

«Bestemmelsene i dette kapitlet gjelder avtale om kjøp av kraft (kraftavtaler) som inngås mellom en kraftleverandør og en forbruker.

Bestemmelsene i dette kapitlet kan ikke ved avtale fravikes til ugunst for en forbruker.»

3.3.2 Forbrukertilsynets innspill til forslaget

Forbrukertilsynet foreslår på samme måte som ovenfor at begrepsbruken endres fra «*elektrisk kraft*» til «*elektrisk energi*», da dette etter vårt syn er mer i samsvar med begrepsbruken for øvrig.

Vi foreslår derfor følgende utforming av energiloven § 4 A-1:

«Bestemmelsene i dette kapitlet gjelder avtale om kjøp av elektrisk energi som inngås mellom en kraftleverandør og en forbruker.

Bestemmelsene i dette kapitlet kan ikke ved avtale fravikes til ugunst for en forbruker.»

3.4 Informasjon om gebyr ved oppsigelse av kraftavtale jf. ny § 4 A-2

3.4.1 Forslaget i høringsnotatet

Det er foreslått følgende formulering til ny § 4 A-2:

«Dersom kraftavtalen inneholder vilkår om gebyr ved oppsigelse, skal det gis et regneeksempel i avtalevilkårene som viser hvordan et slikt gebyr beregnes.

Kraftleverandøren skal på forbrukerens anmodning kostnadsfritt og senest innen 5 virkedager angi skriftlig hva et eventuelt gebyr vil utgjøre ved oppsigelse av kraftavtalen. Beregningen av gebyret er bindende for kraftleverandøren i 48 timer. Retten til informasjon etter denne bestemmelsen skal fremgå av avtalevilkårene.

Departementet kan gi forskrift om hvordan regneeksempellet etter første ledd og opplysningene etter annet ledd skal gis.»

3.4.2 Forbrukertilsynets innspill til forslaget

Forbrukertilsynet er positiv til forslagene om at forbrukerne skal få mer informasjon om hvordan eventuelt bruddgebyr beregnes, herunder at forbrukerne kan kreve en konkret beregning av bruddgebyr før forbrukeren eventuelt velger å si opp avtalen. Vi mener imidlertid at det er behov for enkelte presiseringer i forarbeidene til lovforslaget, i tillegg til utfyllende regler i forskrift, for at bestemmelsen skal virke etter sin hensikt

I første ledd fremgår det at kraftleverandøren skal angi et regneeksempel i avtalevilkårene som viser hvordan gebyret skal beregnes *«[d]ersom kraftavtalen inneholder vilkår om gebyr ved oppsigelse»*.

Et bryddgebyr vil alltid være koblet til en avtalt bindingstid på en slik måte at bruddgebyr først utløses dersom avtalen sies opp før utløpet av en avtalt bindingstid. En bindingstid og et eventuelt bryddgebyr må videre være lovlig og rimelig for å kunne gjøres gjeldende, siden urimelige avtalevilkår er forbudt etter markedsføringsloven § 22. Forbrukertilsynet foreslår derfor at det som et minimum inntas en tydelig presisering i lovens forarbeider om at vilkår om bindingstid kombinert med eventuelt bruddgebyr må være lovlig etter markedsføringsloven § 22. Forarbeidene bør også presisere at bruddgebyret, for at det skal være lovlig etter denne bestemmelsen, ikke kan være større enn kraftleverandørens forventede økonomiske tap ved at forbrukeren sier opp avtalen. Vi mener at dette er en prinsipielt viktig presisering, da dette vil gjøre det tydelige for kraftleverandørene at de ikke kan bestemme bruddgebyrets størrelse etter eget forgodtbefinnende.

Når det gjelder bestemmelsens andre ledd heter det i høringsnotatet at kraftleverandøren skal angi nøyaktig hvor mye gebyret eventuelt vil utgjøre senest 5 virkedager etter at forbrukeren har anmodet om dette. På samme måte som vi kommer tilbake til i punkt 3.5.2, ønsker vi at det gis utfyllende regler i forskrift hvordan opplysningene etter energiloven § 4 A-2 andre ledd skal gis. Nærmere bestemt mener vi at det burde forskriftsfestes at informasjonen skal gis til forbrukeren på et varig medium, for å sikre at forbruker har bevis på bruddgebyrets størrelse ved eventuell senere tvist mellom partene.

3.5 Nedkjølingsperiode jf. ny § 4 A-3

3.5.1 Forslaget i høringsnotatet

Det er foreslått følgende formulering til ny § 4 A-3:

«Ved telefonsalg, dørsalg, standssalg og butikksalg kan forbrukeren tidligst akseptere tilbud om kraftavtale 24 timer etter at tilbud er fremsatt av kraftleverandøren. Forbrukeren blir ikke bundet før tilbudet er akseptert skriftlig. Kraftleverandøren skal kunne dokumentere forbrukerens aksept og utlevere aksepten til myndighetene på forespørsel.»

3.5.2 Forbrukertilsynets innspill til forslaget

Forbrukertilsynet er enig i at en nedkjølingsperiode på 24 timer i situasjoner der forbrukeren erfaringsvis ikke har tid og rom til å sammenligne den aktuelle strømvartalen med andre strømvartaler, kan være positivt.

Forslaget er imidlertid begrunnet av at en slik nedkjølingsperiode vil kunne gi forbrukeren ytterligere vern, gjennom tilstrekkelig tid til å lese og sette seg inn i tilbudet, og til å eventuelt sammenligne med andre avtaler.

Reglene som er foreslått sikrer etter vårt syn ikke dette. Grunnen er at den foreslåtte bestemmelsen ikke sier noe om på hvilken måte forbruker skal få opplysningene i etterkant av den aktuelle salgsformen, og heller ikke hvilke opplysninger som skal gis. Forbrukertilsynet mener det er viktig at bestemmelsen også regulerer dette, all den tid telefonsalg, dørsalg, standssalg og butikksalg er muntlige salgsformer som ofte kjennetegnes ved at selger får provisjon ved salg. Dette innebærer en betydelig risiko for at informasjonen som selger gir, ikke omfatter alle vesentlige opplysninger som forbrukerne ut fra sammenhengen trenger for å kunne ta en informert økonomisk beslutning.

Angrerettloven inneholder allerede bestemmelser for visse avtaleformer om nedkjølingsperiode og hvilke opplysninger som skal gis. Når det gjelder nedkjølingsperiode, følger det av angrerettloven § 10 at den næringsdrivende, ved uanmodet telefonsalg, må «bekrefte tilbudet skriftlig på et varig medium etter at telefonsamtalen er avsluttet», for at forbrukeren eventuelt skal kunne inngå avtale med bindende virkning. Når det gjelder hvilke opplysninger som skal gis, følger det av angrerettloven § 11 at avtaler inngått utenom faste forretningslokaler skal inneholde opplysningene fastsatt i § 8 første ledd. Videre sier bestemmelsen at opplysningene skal være lett leselige og på et enkelt og forståelig språk.

På samme måte som angrerettloven §§ 10 og 11 gjelder for visse avtaleformer, foreslår vi at det inntas i forslaget til den nye bestemmelsen at kraftleverandøren må gi et skriftlig tilbud på et varig medium samtidig med eller i etterkant av den aktuelle salgsformen, og at tilbudet må inneholde alle opplysningene i angrerettloven § 8 første ledd. For uanmeldt telefonsalg og salg utenom faste forretningslokaler følger dette allerede av henholdsvis angrerettloven §§ 10 og 11. Hensynene som ligger bak disse bestemmelsene er mange av de samme som hensynene bak forslaget om nedkjølingsperiode i høringsnotatet. Etter vårt syn er det derfor naturlig at det stilles tilsvarende krav til alle de aktuelle salgsformene i den foreslåtte bestemmelsen (telefonsalg, dørsalg, standssalg og butikksalg).

Et krav om at forbrukeren får tilbudet på et varig medium, vil gjøre det betydelig enklere for forbruker å sammenligne avtalen med andre avtaler, sikre dokumentasjon ved eventuelt senere tvist.

Videre foreslår vi at det presiseres at forbrukeren ikke kan akseptere tilbudet før det har gått minimum 24 timer etter at forbrukeren mottok tilbudet på et varig medium. Vi foreslår også at det stilles krav om at kraftleverandøren må angi hvor lenge kraftleverandøren er bundet av tilbudet og at dette kommuniseres på et varig medium til forbrukeren samtidig med tilbudet, slik at ikke kraftleverandøren vil kunne bruke tidsmomentet til å presse forbrukeren til å ta et valg.

Forbrukertilsynet foreslår følgende presiseringer i utformingen av energiloven § 4 A-3:

«Ved telefonsalg, dørsalg, standssalg og butikksalg skal kraftleverandøren gi eller sende forbruker et skriftlig tilbud samtidig med eller i etterkant av det aktuelle innsalget. Tilbudet skal gis på et varig medium, og skal inneholde alle vesentlige opplysninger fastsatt i angrerettloven § 8 første ledd. Kraftleverandøren skal sette en frist i det skriftlige tilbudet som angir hvor lenge tilbudet er gyldig.

Forbrukeren blir ikke bundet før tilbudet er akseptert skriftlig. Forbrukeren blir uansett ikke bundet av eventuell aksept før det har gått minimum 24 timer etter at kraftleverandøren har fremsatt tilbudet på et varig medium. Kraftleverandøren skal kunne dokumentere det tilbudet og forbrukerens aksept, og utlevere dette til myndighetene på forespørsel.»

3.6 Endringer i energiloven § 10-2

3.6.1 Forslaget i høringsnotatet

Det er foreslått nytt andre ledd til energiloven § 10-2 (foreslåtte endringer med fet skrift):

«Departementet eller reguleringsmyndigheten kan trekke tilbake en konsesjon eller annen tillatelse dersom rettighetshaveren har gitt uriktige eller ufullstendige opplysninger om forhold av vesentlig betydning for vedtaket. Det samme gjelder dersom rettighetshaveren ikke lenger anses skikket til å utøve virksomheten etter grovt eller gjentatte brudd på loven eller bestemmelser eller pålegg gitt i medhold av loven.

Uavhengig av første ledd, kan Reguleringsmyndigheten for energi helt eller delvis trekke tilbake en omsetningskonsesjon etter § 4-1 for salg av elektrisk energi til sluttbruker ved grovt eller gjentatte brudd på bestemmelser gitt i eller i medhold av energiloven eller annet relevant regelverk, som gir rimelig grunn til å tro at fortsatt virksomhet kan skade sluttbruker eller tilliten til strømmarkedet eller aktørene i strømmarkedet.»

3.6.2 Forbrukertilsynets innspill til forslaget

Forbrukertilsynet stiller seg positiv til forslaget om at reguleringsmyndigheten får større handlingsrom til å trekke tilbake konsesjon. Vi viser her til vårt innspill til Reguleringsmyndigheten for energi av 24.04.2023 vedrørende endring av konsesjonsregelverk (vedlagt).

Selv om Forbrukertilsynet i utgangspunktet er positiv til et slikt forslag, mener vi det er nødvendig at det presiseres i energiloven § 10-2 andre ledd hvilket «*annet relevant regelverk*» som loven sikter til.

4 FORSLAGENE TIL PRISOPPLYSNINGSFORSKRIFTEN

4.1 Endringer i prisopplysningsforskriften § 20

4.1.1 Forslaget i høringsnotatet

Det er foreslått følgende endringer til prisopplysningsforskriften § 20 første ledd bokstav a (foreslåtte endringer i fet skrift):

«Ved kommersiell kommunikasjon som utgjør en oppfordring til kjøp etter markedsføringsloven § 8 tredje og fjerde ledd, regnes følgende opplysninger som vesentlige:

- a. om avtaletypen er spotpris, fastpris, standard variabel eller annen. **Dersom avtalen ikke følger spotpris time for time, skal det opplyses om dette.»***

4.1.2 Forbrukertilsynets innspill til forslaget

Forbrukertilsynet er positiv til forslaget om at det tydeliggjøres i prisopplysningsforskriften § 20 første ledd bokstav a, at kraftselskapene må opplyse om dette dersom spotprisavtalen ikke følger spotprisen time for time.

Etter vårt syn er det også behov for enkelte endringer i prisopplysningsforskriften § 20 første ledd bokstav d. Som nevnt ovenfor i punkt 3.4.2 er Forbrukertilsynet positiv til forslaget i energiloven § 4 A-2 første ledd om at kraftleverandørene må angi hvordan eventuelt bruddgebyr beregnes i avtalevilkårene, herunder at kraftleverandørene må angi dette med et regneeksempel. Videre mener vi som nevnt at det er viktig at det gis utfyllende bestemmelser om hvordan et slikt regneeksempel skal gis i forskrift.

I forlengelsen av dette mener vi at de samme opplysningene knyttet til eventuelt bruddgebyr, herunder regneeksempellet, bør gis til forbrukeren før avtalen blir inngått. Departementene synes også å være av en slik oppfatning når det i høringsnotatet står at departementene *«foreslår at det skal stilles strengere krav til informasjonen som skal gis om bruddgebyr både før avtaleinngåelse og under avtaletiden»,² og at det er «viktig at forbrukeren får konkrete og korrekte opplysninger om bruddgebyr senest ved inngåelsen av avtalen».³*

² Høringsnotatet s. 24.

³ Høringsnotatet s. 26.

Vi foreslår derfor at dette tydeliggjøres i prisopplysningsforskriften § 20 første ledd bokstav d (våre endringsforslag markert med fet skrift):

«Ved kommersiell kommunikasjon som utgjør en oppfordring til kjøp etter markedsføringsloven § 8 tredje og fjerde ledd, regnes følgende opplysninger som vesentlige:

- d. eventuell bindingstid og eventuelt bruddgebyr. **Dersom størrelsen på bruddgebyret ikke kan utregnes på forhånd, skal det gis et regneeksempel som viser hvordan et slikt gebyr beregnes.»***

4.2 Endringer i prisopplysningsforskriften § 22

4.2.1 Forslaget i høringsnotatet

Det er foreslått følgende endringer til prisopplysningsforskriften § 22 andre ledd (foreslåtte endringer med fet skrift):

*«I varselet til forbruker skal det informeres om årsaken til endringen eller opphøret, og **at forbrukeren har rett til å si opp kraftavtalen kostnadsfritt, jf. § energiloven § 4 A-4 annet ledd.**»*

4.2.2 Forbrukertilsynets innspill til forslaget

Forbrukertilsynet er positiv til forslaget om å lovfeste de privatrettslige virkningene mellom forbruker og kraftleverandør der kraftleverandøren gjør ensidige endringer underveis i avtaleforholdet til forbrukerens ugunst. Vi er også positiv til forslaget om at prisopplysningsforskriften § 22 andre ledd henviser til bestemmelsen i energiloven § 4 A-4.

Forbrukertilsynet har tolket prisopplysningsforskriften § 22 slik at endringer som utelukkende er til gunst for forbrukeren kan tre i kraft umiddelbart, men at varslingsreglene ellers må følges for å sikre at forbruker får med seg endringen. Når det gjelder varslingsreglene i prisopplysningsforskriften § 22 foreslår vi derfor følgende presisering i femte ledd for at dette skal være tydelig for kraftleverandørene (foreslåtte endringer i fet skrift):

*«Varselet skal gis på et passende tidspunkt, og senest 30 dager før endringen eller opphøret skal tre i kraft. **Dersom endringen utelukkende er til gunst for forbrukeren kan endringen tre i kraft umiddelbart.**»*

5 FORSLAGENE TIL FORSKRIFT OM UTMÅLING AV TVANGSMULKT OG OVERTREDELSESGEBYR

5.1 Endringer i forskriften §§ 1 og 3

5.1.1 Forslaget i høringsnotatet

Det er foreslått at det inntas en henvisning til energiloven § 4 A-5 i forskrift om utmåling av tvangsmulkt og overtredelsesgebyr §§ 1 og 3.

5.1.2 Forbrukertilsynets innspill til forslaget

Forbrukertilsynet er positiv til at det inntas en henvisning til energiloven § 4 A-5 hva gjelder forskriftens virkeområde og utmåling av overtredelsesgebyr i henholdsvis §§ 1 og 3.

Det kan imidlertid virke som at de foreslåtte bestemmelsene i høringsnotatet baserer seg på de gamle forskriftsbestemmelsene, slik de lå før endringene som trådte i kraft 01.10.2023. Forbrukertilsynet antar at dette er en inkurie fra departementets side, all den tid nevnte forskriftsendring trådte i kraft kort tid før høringen.

6 FORSLAGENE TIL AVREGNINGSFORSKRIFTEN

6.1 Endringer i avregningsforskriften § 7-1b

6.1.1 Forslaget i høringsnotatet

Det er foreslått at avregningsforskriften § 7-1b endres slik at kraftleverandørene maksimalt kan kreve forskuddsfakturerings for fire uker.

6.1.2 Forbrukertilsynets innspill til forslaget

Forbrukertilsynet stiller seg positive til forslaget om å begrense maksimal forskuddsfakturerings fra ti til fire uker.

7 ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER

De fleste av tiltakene som foreslås i høringsnotatet faller innenfor Forbrukertilsynets virkeområde, herunder det nye kapittelet til energiloven. Dette vil medføre økte kostnader til tilsyn og håndheving for tilsynsmyndighetene, noe Oslo Economics også har fremhevet i sin rapport.⁴

I høringsnotatet legges det til grunn at forslagene ikke innebærer budsjettmessige konsekvenser for tilsynsmyndighetene. Samtidig fremgår det at gjennomføring av tiltakene som er på høring vil føre til en økt ressursbruk hos Forbrukertilsynet og RME.

Departementene viser i høringsnotatet til rapporten fra Oslo Economics, og skriver at sistnevnte angivelig har lagt til grunn en økt ressursbruk hos Forbrukertilsynet og RME på totalt 1,5 årsverk (tilsvarende 3,6 millioner kroner). Videre står det i høringsnotatet at tilsynsorganenes reelle økning i ressursbruk vil kunne halveres i forhold til Oslo Economics' anslag, all den tid det ikke er aktuelt å innføre alle tiltakene som Oslo Economics har undersøkt i rapporten. På bakgrunn av dette mener departementene at gjennomføringen av tiltakene vil føre til en økning på ca. 900 000 kroner for Forbrukertilsynet og ca. 900 000 kroner for RME første året etter gjennomføringen.⁵

Etter vårt syn må rapporten fra Oslo Economics leses annerledes: I rapporten estimerer Oslo Economics at gjennomføring av samtlige tiltak som er vurdert, basert på et middels anslag, vil øke ressursbruken med totalt åtte årsverk for Forbrukertilsynet og RME. Ifølge Oslo Economics utgjør økningen i ressursbruk en kostnad på ca. 9,6 millioner kroner, som fordeler seg slik:⁶

Type konsekvens	Lavt anslag	Middels anslag	Høyt anslag
Økt veiledning og oppfølging ved Forbrukertilsynet	840 000 kr (0,7 årsverk)	1 800 000 kr (1,5 årsverk)	2 400 000 kr (2 årsverk)
Økt veiledning og oppfølging ved RME	840 000 kr (0,7 årsverk)	1 800 000 kr (1,5 årsverk)	2 400 000 kr (2 årsverk)
Økt kommunikasjonsarbeid gjeldende regelverk	600 000 kr (0,5 årsverk)	1 200 000 kr (1 årsverk)	1 800 000 kr (1,5 årsverk)
Økt håndheving regelverk/prioritering av flere saker	2 400 000 kr (2 årsverk)	4 800 000 kr (4 årsverk)	7 200 000 kr (6 årsverk)
Anslått samlet kostnad	4 680 000 kr	9 600 000 kr	13 800 000

⁴ Oslo Economics (2023) s. 51.

⁵ Høringsnotatet side 47.

⁶ Oslo Economics (2023) s. 47-48.

Når departementene i høringsnotatet legger til grunn at anslagene over økte ressurser må halveres i og med at ikke alle tiltakene som Oslo Economics har vurdert er foreslått gjennomført, er det etter vårt syn totalsummen på 9,6 millioner kroner som må halveres, ikke summen som alene knytter seg økt veiledning og oppfølging for Forbrukertilsynet og RME (altså 3,6 millioner kroner som departementene synes å legge til grunn i høringsnotatet). For å følge departementenes egen logikk der man halverer de estimerte kostnadene i rapporten, vil gjennomføringen av de foreslåtte tiltakene i høringsnotatet trolig medføre økte kostnader for Forbrukertilsynet og RME på totalt ca. 4,8 millioner kroner.

Ettersom de fleste av tiltakene som foreslås i høringsnotatet faller innenfor Forbrukertilsynets virkeområde, herunder et helt nytt kapittel til energiloven, antar vi at Forbrukertilsynet vil ha betydelig større kostnader enn RME når det gjelder veiledning, oppfølging, kommunikasjon og økt håndheving.

Forbrukertilsynet utøver allerede i dag en streng prioritering med hensyn til hvilke deler av vårt tilsynsområde vi skal prioritere gjennom å føre aktivt tilsyn. For at de foreslåtte tiltakene i høringsnotatet skal få ønsket effekt, uten at dette skal gå på bekostning av andre viktige områder vi skal prioritere, er det avgjørende at Forbrukertilsynet får tilført tilstrekkelig midler slik at vi kan føre et godt og effektivt tilsyn slik at intensjonen med de nye og endrede reglene som nå er foreslått oppnås.

Med hilsen

Trond Rønningen
direktør

Bente Øverli
avdelingsdirektør

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen håndskrevet signatur

Vedlegg: Brev fra Forbrukertilsynet til RME av 24.04.2023 - Innspill og informasjon vedrørende endring av konsesjonsregelverk